

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
stv@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 18.4.2018

Hallituksen esitys HE 16/2018 vp eduskunnalle laiksi asi- akkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Kuntaliiton edustajaa (johtava lakimies Pirkka-Petri Lebedeff) kuultiin 18.4.2018 sosi-
aali- ja terveysvaliokunnassa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä erityisesti kilpailun
ja markkinoiden muodostumisen näkökulmasta. Kuntaliittoa pyydettiin toimittamaan valiokun-
nalle lisäselvitystä kysymykseen ”Mikä on Kuntaliiton näkemys siitä, miten maakuntalaissa
oleva leikkuri tulee tulevaisuudessa toimimaan ja mikä on arvio siitä, minkälaisia vaikutuksia
leikkurilla olisi valinnanvapauden piirissä olevien yksityisten palveluntuottajien toimintaedelly-
tyksiin ja toimintaan käytännössä?”

Kuntaliitto toteaa esitetyn kysymyksen johdosta kunnioittaen lausuntonaan seuraavaa.

Kuntaliitto on eduskunnalle aikaisemmin antamissaan lausunnoissa todennut, että sote- ja
maakuntauudistukseen liittyy useita kustannusten kasvuun johtavia tekijöitä. Kustannuskehi-
tyksen alentamisen tavoite (3 mrd. euroa) pyritäänkin viime kädessä turvaamaan maakuntien
valtionrahoitusjärjestelmään sisältyvällä kustannusten kasvua hillitsevällä *rajoittimella*, joka
rajaa kustannuskehityksen huomioon ottamista tarkistettaessa maakuntien valtionrahoitusta.
Sen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon valtionrahoitusperusteita tarkastettaessa otetaan
huomioon enintään maakuntaindeksin toteutunut muutos lisättynä 0,5 prosenttiyksiköllä (kah-
den vuoden siirtymäkautena 1,0 prosenttiyksiköllä). Myöskään maakuntaindeksin rakenne
(ansiotasoindeksi, kuluttajahintaindeksi ja työnantajan sotu-maksut) ei kuvaa riittävästi maa-
kunnan vastuulle kuuluvien palveluiden kustannuskehitystä.

Edellä mainittu yhdistettynä *tiukkaan maakunnan talouden tasapainovaatimukseen* (toiminnan
ja investointien rahavirran on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen kahden vuoden sisällä) vi-
rittää maakuntatalouden suhteessa palvelutarpeisiin erittäin kireäksi.

Maakuntien järjestämistä vastuulle kuuluvat palvelut yksityisten sote-keskusten tuottamat valin-
nanvapauspalvelut mukaan lukien rahoitetaan valtion maakunnille osoittamasta rahoituksesta.
Näin ollen edellä mainitulla maakuntatalouden kireydellä on suora vaikutus myös yksityisten
palvelujen tuottajan tuottajakorvauksiin.

Maakunnan tulee rahoittaa yksityisiä suoran valinnan palveluita tuottavia yrityksiä samoilla ra-
hoitusperusteilla kuin maakunnan liikelaitoksen itse tuottamia valinnanvapauspalveluita. Maa-
kunnan pyrkiessä oman taloutensa tasapainottamiseen alentamalla valinnanvapauspalveluiden
tuotantokustannuksia alenevat siten samalla automaattisesti myös yksityisten palveluiden tuot-
tajien saamat tuottajakorvaukset. Jos yksityiset palveluiden tuottajat katsovat tällöin korvauk-
set toimintansa kannattavuuden näkökulmasta liian alhaisiksi, ne voivat vetäytyä markkinoilta,
mikä puolestaan voisi pakottaa maakunnat nostamaan korvausten tasoa.

Jos maakunnat taas eivät pysty hillitsemään oman palvelutuotantonsa kustannuksia verrattuna
yksityisten valinnanvapauspalveluyritysten kustannuksiin, johtaa tämä epäsuotuisaan kustan-
nuskehitykseen koko valinnanvapauspalvelusektorilla.

Kustannusten kasvun rajoitinta ei ole mitoitettu ensi sijaisesti palvelutarpeiden, palveluiden arvioitun kustannuskehityksen ja markkinoiden perusteella vaan julkisen talouden tasapainotavoitteiden perusteella. Näin ollen rajoittimen vaikutuksista ei ole mahdollista saada riittävästi tietoa valinnanvapauspalveluiden markkinoiden näkökulmasta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Arto Sulonen
lakiasiain johtaja